

Dorit Hansen:

– Eg hevði ein tanka og fór eftir tí

ANNIKA KUNØY IM

ANNIKA@SOSIALURIN.FO

Dorit Hansen legði fyr kortum frá sær eftir fimm ár sum ritstjóri á Varðanum. Hon greiðir frá, at tá hon takkaði ja til tilboðið um at gerast ritstjóri Varðans, setti hon sær fyri, at hon vildi røkja uppgávuna í minsta lagi trý ár og í mesta lagi fimm ár. Nú eru fimm ár liðin, og uppgávan er latin í hendurnar á nýggjari ritstjórni.

– Eg haldi ikki, at ein persónur skal mynda eitt slíkt rit í ov langa tíð, og tí valdi eg at avmarka meg til í mesta lagi fimm ár. Eisini er hetta eitt sera stórt arbeiði, og tað varð ov møtimikið fyr meg at gera tað einsamøll í frítíðini. Tí haldi eg eisini, at tað er ordiliga gott, at tað nú verða triggjar, sum taka við eftir meg, sigur Dorit Hansen.

Áðrenn Dorit Hansen tók við sum ritstjóri á Varðanum, hevði hon ritstjórnað blaðið Mentan hjá Sosialinum, og hon arbeiddi eisini sum ritstjóri í Námi.

– Tá eg varð spurd, um eg vildi ritstjórna Varðan, hugsaði eg, at eg var ikki rithøvundur ella listafólk, men eg kendi til arbeiði at ritstjórna í gerandisdegnum, og eg havi stóran áhuga í lesa mentanartilfar – bæði føroyskt og útlendskt, sigur Dorit Hansen, sum eisini hevði eina greiða meining um, hvussu hon helt, at eitt føroyskt mentanarrit skuldi siggja út,

og hvat tað skuldi innihalda.

– Upprunliga vildi eg fegin hava onkran aftrat mær til uppgávuna, tí eg helt ikki, at eg hevði allar førleikarnar, sum kravdust, men tað eydnaðist ikki, sigur hon.

Orsøkirnar vóru bæði, at Varðin ikki tøktist at vera relevantur tá, og at uppgávan er stór í mun til samsýningina, greiðir hon frá.

Varðin er broyttur bæði í útsjón og í innihaldi seinastu fimm árin, Dorit Hansen hevur havt hann undir hondum. Hon leggur tó dent á, orsøkin til tað er, at hon hevði eina mynd av, hvussu eitt føroyskt mentanarrit átti at siggja út, áðrenn hon tók við uppgávuni, og tað var við tí fyri eyga, at hon legði seg í arbeiðið.

– Eg hevði ein tanka, og eg fór eftir tí. Tá kom tíðarritið fyri skaldskap, Vencil, eisini út, og eg helt, at Varðin skuldi viðgera mentan í breiðari høpi, so tað eisini umfataði útkomna list og list, sum var ávegis, nýggjar rithøvundar og djypri samrøður við listafólk. Við hesum vildi eg vísa á eina listarliga tilgond og fáa innlit í kreativu prosessina hjá listafólki, sigur hon.

Komandi ár verður Varðin 100 ár, og Varðin er eitt rit við langari og ríkari søgu, men søga Varðans peikar eisini í fleiri ymiskar ættir, og hetta gjørdi, at Dorit Hansen eisini fólði, at uppgávan ikki var bindandi.

– Eg fólði, at eg kundi forma Varðan, sum eg hevði hug til, men eg vildi eisini hava virðing fyri søguni og tí farna, sigur hon.

Framhald frá síðu 11

tilfar til og fáa afturmeldingar, sigur Sanna Klein.

– Ja, tí annars mást tú skriva eina heila bók og senda hana til eitt forlag. Tað kann verða ov møtimikið, og tað er umráðandi at sleppa at royna at útgeva hjá einum tíðarriti áðrenn, leggur Rakel Helmsdal aftrat.

– Fleiri av teimum ungu rithøvundunum, sum hava verið á skriviskeiði hjá mær, hava sent tilfar til millum annað Varðan, tí onkrastaðni má tað prentast. Tú ert ikki ein rithøvundur, fyrr enn onkur annar hevur lisið tað, tú hevur skrivað, og tú hevur fingið respons upp á tað. Øll list snýr seg um samskipti – listafólkið samskiptir við móttakaran, sigur Rakel Helmsdal um týðningin av einum slíkum mentanarriti, sum Varðin er.

Tað er áhugavert og dynamiskt at arbeiða saman við øðrum, greiðir Rakel Helmsdal frá, tá hon verður spurd, hvussu tað nú ber til, at tær nú eru triggjar, sum skulu stjórna Varðanum.

Tað var nevniliga Rakel Helmsdal, sum setti seg í samband við Sannu Dahl, sum síðani setti seg í samband við Sannu Klein um samstarvið. Rakel Helmsdal greiðir frá, at hon hevði góðan hug til at taka uppgávuna á seg, tá hon skilti, at óvist var, um nakar annar fór at taka við eftir Dorit Hansen, men hon tímdi ikki at gera tað einsamøll.

– Mín motivatión er, at Varðin skal halda á við at koma út. Eg havi samband við fleiri ungar rithøvundar, sum hava tørv á honum, sigur hon.

– Vit hava ymiskar kvalitetur, og saman eru vit betri enn ein persónur. Var eg til dømis einsamøll um hetta, hevði eg havt onkrar blindar vinklar, og tí hevði eg ikki havt hug at gjørt tað einsamøll, sigur hon.

– Rakel Helmsdal er tann kreativa, og vit eru vanar við at arbeiða við tekstum og at greina, so nú fara vit at finna eitt felags stev, sigur Sanna Klein.

– Vit ætla at royna at fáa ymiskleikan inn í Varðan. Vit ynskja fjølbroytni, tí Varðin skal endurspeгла føroyska mentanarpallin, sum hann er nú. Tað ger hann ikki, um hann ikki er fjølbroyttur, siga tær.

– Vit hava allar fulltíðarstarv, og hetta verður nakað, sum vit hava við síðuna av. Hevði Rakel ikki ringt, hevði eg ikki hugsað um at tikið av hesi avbjóðing, sigur Sanna Dahl.

– Tað er ein stór ábyrgd, men vit eru triggjar, og tað er ein fyrimunur, siga tær allar.

Varðin broytt skap

– Eg havi altíð kent Varðan, tí hann hevur staðið á hillunum hjá foreldrunum og hjá ommu og

abba mínum. Seinastu árin havi eg brúkt Varðan í undirvísingini, og so havi eg eisini skrivað onkra grein, sum hevur verið prentað í Varðanum, sigur Sanna Dahl.

– Varðin er eitt tíðarrit, sum stóru føroysku rithøvundarnir hava debuterað í, skrivað í og fleiri hava eisini ritstjórnað. Eg minnst Varðan, sum hesar svørtu bøkurnar, sum stóðu á hillunum. Eg hugdi ongantið í tær, fyrr enn eg tók onkra lærugrein í føroyskum, men eftir tað havi eg funnið tilfar til mína egnu undirvísing í Varðanum og fingið onkur ummæli prentað har, leggur Sanna Klein aftrat.

– Seinastu árin hevur Varðin broytt skap, og hann er nú ein flott bók við forsíðumynd av list hjá nútíðar listafólki. Fleiri hava

bókmentafrøðingar og rithøvundur, sigur Sanna Klein.

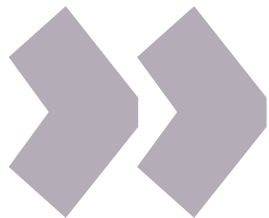
– Vit eru trý nýggj menniskju, sum seta okkara fingramerki á Varðan. Kynið er ikki relevant, staðfestir Rakel Helmsdal.

Visjónin

Spurdar um Varðin fer at siggja øðrvísi út, nú ritstjórnin er nýggj, siga tær, at ætlanin er at gera eitt debutanthorn, ið verður til tey, sum ikki hava givið út fyrr, tí tað er umráðandi at sleppa framat sum debutantur.

– Tá man er nýggjur og feskur, er tað umráðandi, at man fær reaktiónir upp á tað, sum man hevur gjørt, siga tær.

– Fært tú eitt ógvusligt ummæli, tá tú júst eru byrjaður, so kann tað fáa keðiligar fylgir, siga tær.

Varðin er eitt tíðarrit, sum stóru føroysku rithøvundarnir

hava debuterað í, skrivað í og fleiri hava eisini ritstjórnað. Eg minnst Varðan, sum hesar svørtu bøkurnar, sum stóðu á hillunum

torført við at seta nýggja Varðan í samband við gomlu ímyndina av Varðanum, sum vit øll hava. Altso svørtu bókarøðina á bókahillunum í teimum flestu føroysku heimunum. Tí havi eg upplivað, at nógv ivast í, um Varðin enn verður útgivin, sigur hon.

– Heima hjá okkum varð Varðin brúktur eitt sindur av og á. Hann var bara har, og hann átti at vera har. Sjálv havi eg skrivað eitt sindur í Varðan í áttatiárunum. Síðani skrivaði eg nakrar ferðir, tá Dorit Hansen var ritstjóri, leggur Rakel Helmsdal aftrat.

Seta fingramerki á

Spurdar um tað hevur týðning fyr Varðan, at tað nú eru triggjar kvinnur, sum ritstjórna Varðanum, siga tær allar við ein munn, at tað hevur tað ikki.

– Tað er umráðandi, at tað er ein nýggj ritstjórn, men tað er líkamikið, um tað eru menn ella kvinnur. Vit halda ikki, at tað er umráðandi, ella at tað ávirkar framleiðsluna á nakran hátt, siga tær.

– Eg trúgvi ikki, at útveljingartilgongdin verður nógv øðrvísi, enn hon plagar. Vit døma kanska tilfarið út frá ymiskum fortreytum, men tað er ikki tí, vit eru kvinnur, men kanska tí, at vit eru

– Eg komi ofta í samband við næmingar, sum tíma at skriva, og tað eru so fá støð, tey kunnu fara við tí, tey skriva. Vit mugu eisini fáa ta nýggju og ungu ávirkanina við, hóast Varðin als ikki bert snýr seg um tað, sigur Sanna Klein.

Hesum tekur Rakel Helmsdal undir við og sigur, at teir etableraðu føroysku rithøvundarnir eisini byrjaðu á henda hátt.

– Vit vilja eisini fegnar hava, at nýggj mentanaravrik verða ummæld í Varðanum. Vit fara simpulten út eftir fólki og spyrja, um tey vilja ummæla, greiða tær frá.

Tær eru allar samdar um, at teimum dāmar leistin, sum undanfarna ritstjórn nýtti, og tær eru nøgðar við Varðan, sum hann er í dag.

Tó greiða tær frá, at tær ætla at miðja ímóti at fáa heimasíðuna meira aktiva, soleiðis at hon ikki bert livir, tá Varðin kemur út. Óvist er tó enn júst, hvussu tað verður gjørt.

– Alt melir so ræðuliga skjótt í dag, og tað er skjótt til, at tað, sum ikki ger um seg alt árið, verður gloymt. Tí mugu vit onkursvegna vísa á, at vit eru her alt árið, siga tær allar til endans.